

גוף הדף שבת כ - עד סוף הפרק

מאחיזין את האור במדורת בית המוקד וברש"י שהכהנים היו הולכים יחפים משום שלא יהיה דבר חוצץ בינו לבין הרצפה

בקרקע, אך מצינו בבגדי כהונה ובכלי שרת שגם בהם יש שני חלקים ואעפ"כ צריך את שניהם. שהנה גם בכלי שרת יש בו את הקיבול ויש את מגע עצם הכלי. וחזינן שלא מספיק שהדם יגיע לתוך הכלי, אלא צריך שהדם יגע בכלי הקדוש. ולכך אמרינן שגם בגדי כהונה שיש בהם את שני העניינים, [א] כיסוי הגוף. [ב] מגע בגוף. שצריכים לגעת בגוף וכן הגוף צריך לגעת בקרקע. וגדר הדבר שאין זה רק להתכנסות בבגד קדוש, אלא צריך שהבגד הקדוש יגע בגופו. ולמדנו מזה שגופו צריך לגעת בבגד קדוש, ורגליו צריכים לגעת במקום קדוש.

ואף שאסור בלאו הכי להיכנס במנעל לעזרה, אך כאן מדובר על פסול העבודה. והנה צ"ב מה הדמיון בין כלי שרת לרצפה. הרי כלי שרת נזקקים לעבודה, אך הרצפה לכאורה אין בה צורך לעבודה, שאפשר לעמוד בלא רצפת שיש, כדאיתא בזבחים כד. שאם נעקרה אבן יכול לעמוד בקרקע שתחתיה ולעבוד אם לא שאין דרך שירות בכך. ונראה שהנה יש שני עניינים בקרקע, : [א] כח המעמיד שבקרקע. [ב] גוף הקרקע אם הוא אדמה או שיש וכיו"ב. והיה מקום לומר שהעיקר הוא **שהמעמיד** של הכהן הוא קרקע קדושה, ואין צריך גופו לגעת

כ ע"א

וכמה כל שהוא כמאכל בן דרוסאי

שנחשב כנתבשל בשבת, והסמיכו את הדין על שביתת כלים, שיסודו כפי שביארנו בדף יח הוא לא משום עצם שביתת הכלים אלא שהאדם ישבית את כליו. וכל זמן שאין חשיבות של בישול אין לאסור, וכל חשש מעוגן בגדר יסודי ומבוסס.

צ"ב מה ענין זה לזה. הרי אף שנחשב כמו מבושל, הרי הטעם שאסרו לצלות מבעוד יום שמא יחתה בגחלים, אם כן מה אכפת לן שנחשב מבושל לענין בן דרוסאי, וכי משום כך ליכא חשש שמא יחתה. ונראה לומר שאף שטעם האיסור הוא שמא יחתה, אך גדר האיסור הוא

שיקרמו פניה ג' פירושים

יותר מהר מן האש הגלויה. ופעמים להיפך. והנה מצד החשש שמא יחתה, לכאורה כאשר נראה בעינים שהפנים קרמו, יש פחות חשש של חיתוי. ומאידך יש מקום לומר שצריך גם את הפנים הסמוכות לתנור, משום שעל ידי החיתוי הן יהיו יותר רותחות. וצריך עיון עוד במציאות.

מבואר שיש ג' פירושים מהו יקרמו פניה. אם הכוונה פניה הסמוכים לאש, או פניה הסמוכים לתנור, או שיקרמו שניהם. וצריך להבין אם לעולם פניה הסמוכים לאש קורמים קודם, אם כן מה מקום לומר שצריך שיקרמו פני שניהם. ונראה שהדבר תלוי בחום התנור. שפעמים שהתנור הוסק זמן רב, והדפנות רותחות ואופות

בכל מושבותיכם אבל אתה מבעיר במדורת בית המוקד

קשה. ראשית כל מה ההוה אמינא שמותר להאחיז מבעוד יום במדורת בית המוקד מכח דרשה להתיר דבר שכל כולו איסור מדרבנן שמא יחתה בגחלים וכן מה סבר התרצן שלא יקשה שאם כן אפילו בשבת יהיה מותר.

ונראה לומר שיש שני חלקים בהבערת האש.

אין לגזור לאסור מבעוד יום כיון שגם אם יארע שיחתה בשבת לא יעבור על איסור. ומקשה על זה אם כן אפילו בשבת כלומר אם כן מדוע לא נאמר חידוש יותר גדול שאף בשבת מותר לחתות ממש. ואין זו קושיא מתבקשת כל כך וזהו ביאור ההוה אמינא, ויתיישב היטב על נכון. ובמה שנקט דוקא בית המוקד, ומהו המיוחד בזה מכל ההבערות שבבית המקדש, עיין בסמוך ד"ה כי אתא למשרי.

א] ההדלקה הראשונית. ב] החתייה בגחלים לקיים את האש. והנה פשוט וברור שאין להתיר דבר שאין בו צורך, ואין שום צורך להבעיר את האש הראשונית בשבת שהרי אפשר מבעוד יום, אך יתכן שיתעורר צורך בשבת אם תדעך האש, ובזה בא לדרוש **שמותו לחתות בגחלים בשבת** בשביל לקיים את האש. כלומר עיקר הדרשה לא באה להתיר את ההבערה מבעוד יום אלא להתיר את החתייה אם יש צורך, ומחמת זה

כי אתא למשרי אברים ופדרים

בית המוקד, אין בו בישול אלא רק קיום האש גרידא. ובאברים ופדרים אין מקטירים אותם משום דין האברים אלא משום שהוא לחמו של מזבח, שהוא שייך לקיום האש של המזבח. והינו שעיקר האיסור הוא קיום האש ובמזבח לא נאסר.

צ"ב מדוע באמת הותרה הקטרת אברים ופדרים, הרי אפשר למחר. ונראה דהנה הפסוק נקט הבערת **אש** ולא נקט **בישול**. והינו דבר שכל עניינו הוא רק הדלקת האש בלא שימוש של האש. והנה הקטרת אברים ופדרים אין בו איסור בישול, אלא רק איסור הבערת אש. וכן במדורת

מאי רובן אמר רב רוב כל אחד ואחד ושמואל אמר כדי שלא יאמרו הבא עצים ונניח תחתיהן

צריך רוב של כל אחד ואחד שכל אחד כבר אחזה בו האש. שעל ידי הפיכת העצים לא יתבצע שום זירוז. ואינו דומה לעץ יחידי, שנבאר לקמן שעל ידי הפיכתו יהיה בו זירוז אם אחזה בו האש ברוב עביו. אך בעצים יחידים קטנים, אין בהפיכת כל אחד בכדי לזרוז, ולכך כל הנידון הוא רק בהפיכת כולם.

צריך ביאור במחלוקתם. עוד צריך ביאור שלקמן ברוב העצים יש רוב עביו ויש רוב הקיפו, וכאן לא נאמר האם מדובר ברוב עביו או ברוב הקיפו. והנה יכולות להיות שתי סיבות לחיתוי, או משום שחושש שמא יכבה, או משום שרוצה לזרוז. דעת שמואל הוא משום חשש שמא יכבה, ולדעת רב הוא משום שמא ירצה לזרוז. ולכך לרב

עץ יחידי רוב עביו או רוב הקיפו

והנה כאשר האש אוהזת ברוב הקיפו, אין כל כך תועלת בהפיכתו כיון שבלאו הכי האש אחזה בו מכל הכוונים, אלא שמא תכבה האש ולא תחדור לתוכו, ולכך עדין יש חשש שיהפכנו בכדי שהאש תהיה חזקה ויציבה יותר.

מאידך כאשר האש חדרה, אין צורך לייצב אותה, ולשם כך ממחישה הגמ' את הדבר שנשחתה ממלאכת האומן, שאין עוד תקווה מעץ זה. ואמנם יש עדין חשש שיהפכנו בכדי לזרוז את האש.

ועל זה אמר רב פפא שכיון שאין כאן "מקל ומחמיר" אלא מחלוקת כיצד להתייחס לגזרה האם הוא משום שמא יזרוז או שמא יחוש לכיבוי האש

צריך ביאור במאי פליגי אם הוא רוב עביו או הקיפו.

ועוד צריך ביאור מדוע נקט רב פפא שצריך את שניהם, הרי בפשטות שניהם באים לפתור את אותה בעיה שמא יחתה בגחלים ויזרוז את הבעירה אם כן איזה טעם יש להחמיר את שתי השיטות, היה צריך לנקוט את הדעה המחמירה ותו לא.

ונראה שכאן המחלוקת אחרת לגמרי. הנידון דלעיל של כמה עצים הוא שיש חשש שיקרב את העצים שלא נדלקו אל מרכז האש. אך כאן בעץ יחידי אין זה הנידון שהרי האש אחזה בו אלא הענין הוא לזרוז את הבעירה על ידי הפיכתו.